

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul Deciziei Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind stabilirea unor măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități

Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită, în continuare, ANCOM sau Autoritatea), prin funcția de reglementare ce i-a fost atribuită prin intermediul prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010, cu modificările și completările ulterioare, promovează interesele utilizatorilor finali din Uniunea Europeană, în coordonare și cu alte autorități competente acolo unde este cazul, în special prin promovarea intereselor specifice ale utilizatorilor finali cu dizabilități în ceea ce privește posibilitățile de alegere și asigurarea condițiilor de acces echivalente celor de care beneficiază ceilalți utilizatori finali.

Având în vedere modificările legislative din domeniul comunicațiilor electronice, adoptate la nivel european prin Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (denumită, în continuare, Codul european al comunicațiilor electronice), transpusă în legislația națională prin Legea nr. 198/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice (denumită, în continuare, Legea nr. 198/2022), considerăm oportună revizuirea măsurilor adoptate prin intermediul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 160/2015 privind stabilirea unor măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități, cu modificările ulterioare, în acord cu noile prevederi.

Conform dispozițiilor art. 63 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare¹ (denumită, în continuare, OUG nr. 111/2011), „ANCOM ia

¹ Modificările și completările aduse prin intermediul Legii nr. 198/2022 asigură transpunerea în legislația națională a prevederilor Codului european al comunicațiilor electronice;

măsuri pentru a asigura accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la servicii de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv în ceea ce privește informațiile contractuale aferente furnizate în temeiul art. 50³-50¹¹, în condiții echivalente celor de care beneficiază ceilalți utilizatori finali.

(2) ANCOM ia măsuri pentru a se asigura că utilizatorii finali cu dizabilități beneficiază de posibilitatea alegerii furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului, precum și a serviciilor oferite de aceștia, în condiții echivalente cu cele disponibile pentru majoritatea utilizatorilor finali." (s.n.)

Sub aspectul acestor prevederi, reținem că beneficiile adresate utilizatorilor cu dizabilități înglobează, sub formă legală, două aspecte, și anume:

- informarea persoanelor cu dizabilități cu privire la o serie de facilități și de servicii, în condiții echivalente cu cele disponibile pentru majoritatea utilizatorilor finali;
- accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la servicii de comunicații electronice destinate publicului în condiții echivalente cu cele de care beneficiază ceilalți utilizatori.

În vederea asigurării condițiilor necesare unei informări corecte și relevante a utilizatorilor finali cu dizabilități, dispozițiile art. 50⁸ din OUG nr. 111/2011 prevăd, în sarcina furnizorilor de comunicații electronice, obligația de a pune la dispoziția utilizatorilor cu dizabilități, „*la cerere, într-un format accesibil și relevant*”, informațiile prevăzute în cadrul Secțiunii 1 - *Contractele* a Capitolului V-*Drepturile utilizatorului final*. De asemenea, în temeiul prevederilor art. 60 alin. (2) și (5) din același act normativ, furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive, au obligația de a pune la dispoziția publicului informațiile prevăzute de art. 60 alin. (1) din OUG nr. 111/2011 într-o formă clară, completă, actualizată, care poate fi citită optic și într-un format accesibil și relevant pentru utilizatorii finali cu dizabilități.

Suplimentar obligațiilor de informare, accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la servicii de comunicații electronice destinate publicului în condiții echivalente celor de care beneficiază ceilalți utilizatori finali reprezintă un deziderat merit să asigure cadrul optim, necesar persoanelor cu dizabilități, pentru a putea alege furnizorii de servicii de comunicații electronice, dar și serviciile oferite de aceștia care răspund cel mai bine nevoilor specifice ale acestor persoane.

În anul 2015, în baza prevederilor legale din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 referitoare la măsurile ce pot fi luate în beneficiul utilizatorilor cu dizabilități, Autoritatea a adoptat Decizia președintelui ANCOM nr. 160/2015 privind stabilirea unor măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități, aceasta fiind ulterior revizuită (în anul 2019, prin Decizia președintelui ANCOM nr. 1012/2019) în acord cu evoluția pieței și a nevoilor utilizatorilor finali cu dizabilități.

Dispozițiile acestei decizii stabilesc un set de măsuri adaptate nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități în scopul asigurării accesului echivalent la servicii de telefonie și acces la internet. Prin dispozițiile acestei decizii sunt reglementate atât măsuri care vizează facilități de ordin general adresate tuturor categoriilor de persoane cu dizabilități (cum ar fi accesul facil și cu caracter prioritar la unele servicii suport ale furnizorilor ori anumite măsuri de transparență), dar și măsuri adresate unor categorii specifice de utilizatori finali cu dizabilități, ce vizează componenta minimă a pachetelor de servicii de telefonie și internet destinate persoanelor cu dizabilități, în acord cu nevoile specifice ale acestora.

Astfel, o analiză privind configurația de consum a pachetelor tarifare puse la dispoziția persoanelor cu dizabilități de către principalii operatori din piață, urmare a măsurilor stabilite prin intermediul Deciziei președintelui ANCOM nr. 160/2015, comparativ cu beneficiile minime stabilite pentru pachetele instituite prin dispozițiile acestei decizii, este sintetizată în tabelele următoare.

*Facilități tarifare acordate persoanelor cu dizabilități auditive și/sau de vorbire**

Configurația pachetelor tarifare conform prevederilor Deciziei ANCOM nr. 160/2015**	Configurație pachete VODAFONE	Configurație pachete ORANGE	Configurație pachete RCS&RDS
SMS-uri nelimitate în rețea + 300 SMS-uri naționale lunar ⇒ 4 eur/lună	~	~	~
SMS-uri nelimitate în rețea + 300 SMS-uri naționale lunar + 3 GB trafic lunar la internet mobil + trafic nelimitat pentru utilizarea serviciilor de interpretare video în limbaj mimico-gestual ⇒ 6 eur/lună	SMS-uri nelimitate în rețea + 300 SMS-uri naționale lunar ⇒ 4 eur/lună	300 SMS-uri naționale lunar + 30 minute naționale + nelimitat minute în rețea + 4 GB trafic lunar la internet mobil ⇒ 5 eur/lună	SMS-uri nelimitate în rețea + 300 SMS-uri naționale lunar + minute nelimitate în rețea + 200 minute apeluri către rețelele naționale și internaționale din tarile SEE trafic lunar nelimitat la internet mobil ⇒ 4 eur/lună
~	<i>Extraopțiune:</i> 3 GB trafic lunar la internet mobil ⇒ 1,99 eur/lună		~

* Toate tarifele afișate în tabel includ TVA.

** Configurație în acord cu Decizia ANCOM nr. 1012/2019, care modifică Decizia ANCOM nr. 160/2015.

*Facilități tarifare acordate persoanelor cu dizabilități vizuale**

Configurația pachetelor tarifare conform prevederilor Deciziei ANCOM nr. 160/2015**	Configurație pachete VODAFONE	Configurație pachete ORANGE	Configurație pachete RCS&RDS
2.000 minute în rețea + 500 minute naționale lunar (telefonie mobilă) ⇒ 2 eur/lună	2.000 minute în rețea + 500 minute naționale lunar (telefonie mobilă) ⇒ 2 eur/lună	2.000 minute în rețea + 500 minute naționale lunar (telefonie mobilă) ⇒ 2 eur/lună	Minute nelimitate în rețelele Digi fixe și mobile + SMS-uri nelimitate în rețea + 500 minute naționale + trafic nelimitat la internet mobil ⇒ 2 eur/lună
2.000 minute în rețea + 500 minute naționale lunar (telefonie mobilă) + 3 GB trafic lunar la internet mobil ⇒ 4 eur/lună	3 GB trafic lunar la internet mobil ⇒ 1,99 eur/lună	2.000 minute în rețea + 500 minute naționale lunar (telefonie mobilă) + 3 GB trafic lunar la internet mobil ⇒ 3 eur/lună	

* Toate tarifele afișate în tabel includ TVA.

** Configurație în acord cu Decizia ANCOM nr. 1012/2019, care modifică Decizia ANCOM nr. 160/2015.

Măsurile stabilite prin intermediul prezentului proiect de decizie

Din punct de vedere statistic, în România, potrivit datelor² colectate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, la data de 31 decembrie 2021 erau înregistrate 865.573 persoane cu dizabilități (adultți și copiii)³, în ușoară creștere față de perioada similară a anului anterior (+1%).

Instituții abilitate în domeniul protejării drepturilor persoanelor cu dizabilități au concluzionat recent⁴, în urma analizelor complexe efectuate în acest sector, faptul că „în domeniul comunicațiilor electronice, în ultimii ani, se înregistrează un progres important în ceea ce privește creșterea accesibilității pentru persoane cu dizabilități”, ca urmare a adoptării măsurilor de reglementare prin intermediul Deciziei președintelui ANCOM nr. 160/2015, cu modificările ulterioare. Prin urmare, menținerea, respectiv optimizarea acestor măsuri de reglementare nu poate decât să păstreze această tendință ascendentă, contribuind la integrarea socială a acestor persoane prin modalități de comunicare eficiente, potrivite nevoilor lor.

Având în vedere atât noutățile de la nivel legislativ reprezentate de transpunerea Codului european al comunicațiilor electronice prin modificările aduse de către Legea nr. 198/2022 Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011, precum și volatilitatea ofertelor privind serviciile de comunicații electronice ca urmare a schimbării comportamentului de consum al utilizatorilor și, implicit, a cererii, considerăm necesară revizuirea măsurilor adresate utilizatorilor cu dizabilități privind accesul la servicii de comunicații electronice.

Astfel, prin intermediul prezentului proiect de decizie sunt propuse o serie de măsuri adresate utilizatorilor finali cu dizabilități în scopul asigurării unui nivel optim de acces al acestora la serviciile de comunicații electronice, precum și a unui nivel ridicat de informare prin modalități care să răspundă nevoilor acestora. Considerând necesitatea adaptării pachetelor tarifare existente pe piață la specificul de consum al persoanelor cu dizabilități vizuale, respectiv auditive și/sau de vorbire, Autoritatea propune două configurații de consum care să fie asigurate spre consumul acestor persoane, acestea conținând un nivel minim de unități de consum, la tarife maxime recomandate a fi percepute de către furnizori.

De asemenea, ANCOM consideră ca fiind necesare o serie de obligații pe care furnizorii vor trebui să le respecte în scopul asigurării unui nivel de transparență ridicat pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât acestea să poată accesa cu ușurință informațiile relevante din domeniu, astfel cum sunt acestea prevăzute în cadrul dispozițiilor cuprinse în OUG nr. 111/2011, modificată prin Legea nr. 198/2022. Modalitățile specifice prin care se poate asigura implementarea acestor măsuri sunt cuprinse în proiectul de decizie sub forma unor cerințe privind accesibilitatea, în scopul creării unui cadru de implementare cât mai eficient și clar pentru furnizori, concomitent cu asigurarea unui nivel de transparență ridicat pentru persoanele cu dizabilități. ANCOM a introdus aceste criterii de accesibilitate în cuprinsul prevederilor art. 7 alin. (2), pornind, ca sursă de inspirație, de la cerințele specifice stabilite prin intermediul Directivei EC privind accesibilitatea⁵, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 232/2022 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

În perioada 31 mai 2022 - 30 iunie 2022, ANCOM a supus unei consultări publice cu titlu preliminar un proiect de decizie ce viza măsurile adresate utilizatorilor cu dizabilități, proces derulat exclusiv cu caracter informativ ținând cont de faptul că, la data lansării consultării, Legea nr. 198/2022, prin care a fost transpus în legislația națională, la data de 6 iulie 2022, Codul european al comunicațiilor electronice, se afla în faza finală a procedurii parlamentare de adoptare. Așadar, urmărind scopul acestui demers, și anume acela de a asigura un nivel ridicat de transparență cu privire la măsurile propuse de ANCOM, precum și o perioadă mai lungă de consultare a intențiilor Autorității în acest domeniu de activitate, a fost solicitată opinia părților interesate cu privire la acest proiect de decizie.

² <http://anpd.gov.ro/web/transparenata/statistici/trimestriale/>;

³ Din care 23.589 persoane cu handicap auditiv și 88.293 persoane cu handicap vizual;

⁴ Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România

<http://andpdca.gov.ro/wp-content/uploads/2021/11/Diagnoza-situatiei-persoanelor-cu-dizabilitati-in-Romania.pdf>;

⁵ DIRECTIVA (UE) 2019/882 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

Față de observațiile primite în această perioadă de consultare publică, facem următoarele precizări punctuale:

- așa cum am menționat anterior, prezentul demers al ANCOM are ca scop implementarea, prin intermediul legislației secundare, a dispozițiilor Legii nr. 198/2022 ce transpun prevederile Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. Prin urmare, nicio obligație ce izvorăște din dispozițiile Directivei (UE) 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor nu face obiectul acestui proiect de decizie, acest act normativ european fiind transpus în dreptul intern prin Legea nr. 232/2022 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor;

- modalitățile de punere la dispoziția utilizatorilor cu dizabilități a informațiilor prevăzute la art. 7 alin. (2) au la bază cerințe de accesibilitate dispuse prin prevederile Directivei (UE) 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor având în vedere că acestea au fost stabilite în cuprinsul acestui act normativ pe principii de eficiență și optimă necesitate pentru persoanele cu dizabilități, urmare a unui proces îndelung de consultare a părților interesate, justificând astfel și oportunitatea introducerii lor în prezentul proiect de decizie;

- măsurile propuse prin intermediul acestui proiect de decizie au fost stabilite pe baza nevoilor reale ale persoanelor cu dizabilități, astfel încât să fie asigurat accesul acestor persoane la serviciile de comunicații electronice la un nivel echivalent comparativ cu cel de care beneficiază ceilalți utilizatori finali. În acest sens, în anul 2015, ANCOM a stabilit o serie de pachete tarifare prin intermediul Deciziei președintelui ANCOM nr. 160, măsuri ce au fost actualizate ulterior în funcție de evoluția pieței și care sunt revizuite și prin intermediul prezentului proiect de decizie. Aceste măsuri vizează doar anumite categorii de utilizatori cu dizabilități (dizabilități auditive și/sau de vorbire, respectiv dizabilități de vedere), întrucât toate ofertele tarifare existente pe piață conțin o serie de resurse inutile sau ineficiente pentru aceste persoane prin prisma imposibilității utilizării lor sau utilizării cu dificultate din cauza dizabilității pe care o au. Mai multe informații și explicații au fost expuse în cadrul referatului de aprobare aferent Deciziei președintelui ANCOM nr. 160/2015, disponibil prin accesarea link-ului <https://www.ancom.ro/formdata-1130-48-1771>.